

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

BARDZO
MŁODA KULTURA
woj. lubuskie

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Bardzo Młoda Kultura 2023–2025

Bardzo Młoda Kultura 2023-2025 – woj. lubuskie

Diagnoza lokalna

Gminna Biblioteka Publiczna Gminy Żary z siedzibą w Bieniowie, 2024

Badania w ramach programu NCK Bardzo Młoda Kultura 2023-2025

SPIS TREŚCI

Założenia diagnozy lokalnej	2
Notesy kultury.....	4
Notatka ze spaceru badawczego.....	5
Notatka z panelu dyskusyjnego	9
Opracowanie zawierające wnioski z badań oraz wytyczne dla projektów lokalnych bazujące na rozpoznanych potrzebach młodzieży i potencjałach i potrzebach środowiska lokalnego.....	11

Założenia diagnozy lokalnej

Zgodnie z regulaminem programu diagnoza była przeprowadzana w ramach lokalnych partnerstw, nawiązanych dla realizowania lokalnych projektów edukacyjno-animacyjnych z udziałem młodzieży. Lokalne partnerstwo na rzecz projektu edukacyjno-animacyjnego w Bieniowie obejmuje realizującego projekt partnera regionalnego operatora programu w województwie lubuskim - Regionalnego Centrum Animacji Kultury w Zielonej Górze (RCAK), którym jest Gminna Biblioteka Publiczna Gminy Żary z siedzibą w Bieniowie oraz partnerów lokalnych współpracujących z realizatorem projektu – Sołectwo Lubomyśl i Teatr Dziecięcy XDelol – grupa nieformalna.

Celami diagnozy lokalnej było:

- Poznanie uczestnictwa w kulturze młodzieży oraz jej potrzeb z nim związanych (w kontekście sposobów spędzania czasu wolnego).
- Określenie lokalnych potrzeb i potencjałów związanych z komunikacją międzykulturową/ kontaktem z różnorodnością .
- Zdiagnozowanie lokalnych potrzeb i potencjałów związanych z lokalną tożsamością i dziedzictwem kulturowym.

Diagnozę przeprowadzono przy wsparciu zespołu badawczego z Uniwersytetu Zielonogórskiego – partnera RCAK. Zespół badawczy w oparciu o dokument „Instrukcja realizacji diagnoz i ewaluacji – poziom lokalny” przygotował niezbędne materiały i narzędzia do realizacji diagnoz przez partnera regionalnego. Przeprowadził także szkolenie oraz monitorował postępy w realizacji diagnozy oraz służył pomocą w razie potrzeby.

W diagnozie lokalnej wykorzystano następujące techniki badań: notes kultury, spacer badawczy i panel dyskusyjny. Efektami przeprowadzonej diagnozy są wypełnione notesy kultury, notatka ze spaceru badawczego, notatka z panelu dyskusyjnego oraz opracowanie zawierające wnioski z badań oraz wytyczne dla projektów lokalnych bazujące na rozpoznanych potencjałach.

Uczestnikami badań diagnostycznych była młodzież, która miała w późniejszym etapie uczestniczyć w projekcie edukacyjno-animacyjnym.

Zastosowane podczas diagnozy techniki badawcze wpisywały się w wymóg programu BMK dotyczący podmiotowego zaangażowania młodzieży. Ich wykorzystanie pozwoliło na aktywnie włączyć uczestników do badań. Młodzież w trakcie diagnozy była traktowana podmiotowo oraz była zachęcana do autorefleksji. Zastosowane techniki badawcze pozwoliły na

spojrzenie na interesujące kwestie oczami uczestników i na poznanie ich punktu widzenia.

Notesy kultury

Notesy kultury przez tydzień wypełniło sześć młodych osób. Uzupelnione, zanonimizowane notesy kultury zostały przekazane regionalnemu operatorowi programu w województwie lubuskim - Regionalnemu Centrum Animacji Kultury w Zielonej Górze (RCAK).

Notatka ze spaceru badawczego

W spacerze badawczym uczestniczyło sześciu przedstawili młodzieży oraz dwóch moderatorów, którzy reprezentowali podmiot realizujący projekt lokalny oraz jego partnera lokalnego. Spacer odbył się na terenie miejscowości Złotnik. Moderatorzy przygotowali notkę ze spaceru badawczego.

MIEJSCA SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO PRZEZ MŁODZIEŻ

1. Biblioteka w Złotniku

Biblioteka mieści się w budynku w centrum wsi, przy drodze głównej, 6 km od Żar. Otoczenie przyjazne, wśród zieleni, z dostępem do placu zabaw po drugiej stronie ulicy.

Jakie znaczenie ma to miejsce dla młodzieży? Co młodzi ludzie tu robią?

Znaczenie dość duże, ponieważ w bibliotece spotykają się po lekcjach, chociażby na próbach teatralnych. Prócz zajęć młodzież pije herbatę, czasami zamawia wspólną pizzę, rozmawia, gra w planszówki.

Kto tu spędza czas?

Dzieci, młodzież, dorośli, goście, osoby niepełnosprawne z opiekunami.

Zalety, potencjały tego miejsca z punktu widzenia oprowadzających (młodzieży)

Łatwy dostęp do książek, możliwość skorzystania z kuchni, toalety, wi-fi, serdeczna Pani, z którą „fajnie się rozmawia”. Nie krępują się przebywania w bibliotece, mają wydzielone swoje miejsce na pufach. Jest dużo zdjęć do oglądania, można posłuchać muzyki i przyjść na wakacje, gdy nuda.

Słabości, ograniczenia miejsca; potrzeby, na jakie wskazuje młodzież

Brak.

2. Scena za świetlicą

Jakie znaczenie ma to miejsce dla młodzieży? Co młodzi ludzie tu robią?

Granie na telefonach we „wspólną grę”, wspólne nudzenie się, popisy rowerowe.

Kto tu spędza czas?

Młodzież szkoły podstawowej.

Zalety, potencjały tego miejsca z punktu widzenia oprowadzających (młodzieży)

Duże, widoczne miejsce.

Słabości, ograniczenia miejsca; potrzeby, na jakie wskazuje młodzież

Wtrącanie się Pani sołtys, brak prywatności.

3. Plac zabaw

Jakie znaczenie ma to miejsce dla młodzieży? Co młodzi ludzie tu robią?

„Dłubią pestki”, korzystają ze sprzętu, huśtawek.

Kto tu spędza czas?

Wszyscy: dzieci, opiekunowie, młodzież. Najczęściej w grupach. Gdy pojawiają się malutkie dzieci młodzież opuszcza plac.

Zalety, potencjały tego miejsca z punktu widzenia oprowadzających (młodzieży)

Centrum, na podwyższeniu. Wszystko widać „jak na dłoni”.

Słabości, ograniczenia miejsca; potrzeby, na jakie wskazuje młodzież

Brak huśtawki dla „Kuby na wózku. Brak chodnika wewnątrz placu. Kubie ciężko jeździć po trawie na wózku inwalidzkim.

MIEJSCA ZWIĄZANE Z KULTURĄ W ŚRODOWISKU LOKALNYM

1. „Stary Kościół”

Ruiny starego XIV- wiecznego kościoła. Ten średniowieczny zabytek, razem z Dworem Sołtyckim czeka na renowację (zajmie się tym Stowarzyszenie „Region Łużyce”, niestety jest dostępny dla zwiedzających).

Jakie znaczenie ma to miejsce dla młodzieży? Co młodzi o nim wiedzą?

Kościół to znak rozpoznawczy Złotnika. Informacje o kościele czerpią z publikacji w bibliotece. Często fotografują się na tle zabytku.

Kto korzysta z tego miejsca? Dla kogo jest ważne?

Wstęp do miejsce (ze względu na niebezpieczeństwo) jest zabroniony.

Zalety, potencjały tego miejsca z punktu widzenia oprowadzających (młodzieży)

Piękny zabytek. Młodzież chciałaby, aby można było go zwiedzać, pokazywać gościom.

Słabości, ograniczenia miejsca; potrzeby, na jakie wskazuje młodzież

Zakaz wstępu na obiekt.

2. Biblioteka

Placówka w Złotniku zaczęła funkcjonować od 1.06.1959 (przeniesiono Gromadzką Bibliotekę z Lubomyślą).

Jakie znaczenie ma to miejsce dla młodzieży? Co młodzi o nim wiedzą?

Istotne. To tutaj odbywa się najwięcej spotkań: dzieci, młodzieży, seniorów. Miejsce jest centralnym ośrodkiem kultury, chętnie odwiedzanym nie tylko przez mieszkańców.

Kto korzysta z tego miejsca? Dla kogo jest ważne?

Mieszkańcy: teatr dorosłych „Tak, czy siak”, który powstał tu prawie 15 lat temu. Bibliotekę odwiedzają członkowie zespołu „Dolina Nowego Sołonce”, którzy od niedawna mają swoją siedzibę na poddaszu, nad biblioteką.

Zalety, potencjały tego miejsca z punktu widzenia oprowadzających (młodzieży)

To miejsce spełniania życzeń: jeśli ktoś ma ochotę i pomysł, by zorganizować spotkanie tematyczne, wieczór kolęd, poezji, itp., wystarczy zgłosić, a biblioteka reaguje natychmiast na potrzeby mieszkańców.

Słabości, ograniczenia miejsca; potrzeby, na jakie wskazuje młodzież

Brak.

3. Kościół neogotycki z XIX wieku

To kościół parafialny od 1957 roku, niezwykle atrakcyjny. W 1946 roku przesiedleńcy przywieźli obraz Jana Chrzciciela oraz stacje drogi krzyżowej.

Jakie znaczenie ma to miejsce dla młodzieży? Co młodzi o nim wiedzą?

Proboszcz parafii od czasu do czasu organizuje spacer do wieży kościelnej. Z racji całorocznych obrzędów kościół co niedzielę odwiedzany jest przez wiernych a podczas takich świąt jak Dożynki czy Wielkanoc młodzież w strojach strażackich lub góralskich uświetnia uroczystości.

Kto korzysta z tego miejsca? Dla kogo jest ważne?

Wszyscy mieszkańcy, Szkoła Podstawowa im. Św. Jana Pawła II.

Zalety, potencjały tego miejsca z punktu widzenia oprowadzających (młodzieży)

Atrakcyjny wygląd, łatwy dostęp i piękne otoczenie budynku.

Słabości, ograniczenia miejsca; potrzeby, na jakie wskazuje młodzież

Brak toalet na terenie kościoła i w kościele.

Notatka ze panelu dyskusyjnego

W Panelu uczestniczyło piętnastu przedstawili młodzieży oraz dwóch moderatorów, którzy reprezentowali podmiot realizujący projekt lokalny. Moderatorzy przygotowali notkę z panelu.

1. Spędzanie czas wolnego przez młodzież (aktywności, miejsca, kontakt z kulturą, potrzeby)

Co udało się ustalić?

W miejscowości jest wiele „fajnych” miejsc. Każdy może znaleźć coś dla siebie: jedni tańczą w tutejszym zespole „Dolina Nowego Sotońca”, inni należą do teatru młodzieżowego działającego w bibliotece lub do OSP. Część dzieci dojeżdża na zajęcia dodatkowe do oddalonych o kilometrów Żar.

Jakie wnioski z tego wyprowadziła młodzież podczas panelu? Jakie te ustalenia mogą mieć znaczenie dla planowanego projektu? Co należy zmienić? (zdaniem młodzieży)

Przynależność do jednej grupy zamyka na inne aktywności. To znaczy, aby spróbować czegoś innego brakuje pewności siebie, tzn. „elastyczności” w kontaktach. Więcej wycieczek i integracji z innymi wioskami dodaje odwagi w kontaktach.

2. Lokalne zasoby/potencjały kulturowe (dziedzictwo kulturowe i różnorodność kulturowa)

Co udało się ustalić?

Mocnym punktem jest członkostwo w zespole górali czadeckich, który w czerwcu obchodzi-lecie swojej działalności. Potencjałem są też dwa teatry (dorostych z 15-letnim stażem i dziecięcy, 7-letni) – to trening osobowości.

Jakie wnioski z tego wyprowadziła młodzież podczas panelu? Jakie te ustalenia mogą mieć znaczenie dla planowanego projektu? Co należy zmienić? (zdaniem młodzieży)

Nic nie chcą zmieniać. Przyznali, że brakuje im pewności siebie, choć są świadomi potencjału kulturowego i tradycji przekazywanych z pokolenia na pokolenie.

3. Lokalne potrzeby związane z dziedzictwem kulturowym oraz różnorodnością kulturową

Co udało się ustalić?

Młodzież czuje się silnie związana z dziedzictwem kulturowym, mają dużą świadomość szacunku do wartości. Chcieliby być współtwórcami historii, nie tylko biorąc udział w spotkaniach, ale zostawiając po sobie jakiś ślad.

Jakie wnioski z tego wyprowadziła młodzież podczas panelu? Jakie te ustalenia mogą mieć znaczenie dla planowanego projektu? Co należy zmienić? (zdaniem młodzieży)

Zdaniem młodzieży wszystko, co dzieje się w ich miejscowości jest ciekawe. Brakuje im pewności siebie i wiary, że ich pomysł może być początkiem czegoś wartościowego. Chcieliby żeby np. zdjęcia z ich wystąpień znalazły się na wystawie lub w albumie. Marzą im się atrakcyjne kostiumy i prawdziwa garderoba teatralna. Chcą, żeby kojarzono ich z miejscowością, tak jak np. Bachusiki w Zielonej Górze.

Opracowanie zawierające wnioski z badań oraz wytyczne dla projektów lokalnych bazujące na rozpoznanych potrzebach młodzieży i potencjałach i potrzebach środowiska lokalnego

Opracowanie zawierające wnioski z badań oraz wytyczne dla projektów lokalnych bazujące na rozpoznanych potencjałach przygotował reprezentant podmiotu realizującego projekt lokalny.

Diagnozę rozpoczęliśmy od zapoznania młodzieży z notesami kultury, wyjaśnieniem ku czemu mają służyć i prośbą o szczerą odpowiedź. Notesy rozdano 11 osobom w wieku 12, 13 lat., z czego wypełnionych wróciło 6. Po przeanalizowaniu odpowiedzi dotyczących odbioru kultury najczęściej pojawiały się poniższe:

- oglądanie seriali,
- słuchanie muzyki na słuchawkach,
- wizyty u bliskich (dziadków),
- chodzenie do kościoła „na majówkę”,
- czytanie książek,
- gra na telefonie lub korzystanie z telefonu - każdy z wypełniających notes kultury spędza codziennie na telefonie więcej niż 2 godziny.

Autorzy notesów kultury spędzają czas również aktywnie i twórczo:

- jeżdżą na rowerze lub rolkach,
- uczęszczają na zajęcia dodatkowe: do szkoły muzycznej, na siatkówkę, piłkę nożną do oddalonych o ok. 6-8 km Żar,
- uczestniczą raz w tygodniu w próbach teatralnych w bibliotece w Złotniku,
uczestniczą raz w tygodniu w próbach zespołu "Dolina Nowego Sołońca" w Złotniku,
- ćwiczą w domach grę na instrumentach muzycznych,
- trenują sporty,
- spotykają się ze znajomymi grając wspólnie w gry on-line,
- pomagają rodzicom w domu (sprzątają, pilnują rodzeństwa, kuzynostwa lub pomagają w odrabianiu lekcji),
- spacerują z psem,
- piszą opowieści, opowiadania, notatki, rysują.

W proces diagnozy udało się włączyć 11 osób (pozostali wyjeżdżali w tym czasie na wycieczkę). Na 11 rozdanych notesów wróciło 6. Ci, którzy nie wypełnili notesu tłumaczyli się brakiem czasu i "brakiem pomocy ze strony

rodzica w wypełnieniu notatek". Ich zdaniem w notesie jest za dużo szczegółowych informacji, pytań, na które nie chciało im się odpowiadać.

Uczestnicy chętnie mówili, co i jak często robią w wolnym czasie, ale notesy wypełniali bez entuzjazmu. Podczas panelu pozytywnie wypowiadali się na temat swojego uczestnictwa w różnych wydarzeniach: spektaklach teatralnych, koncertach w szkole muzycznej i podczas gminnych konkursów oraz występach tanecznych. Cieszą się, że mogą spotykać się w bibliotece, bo jak mówią: mają swoje pufy, mogą zrobić herbatę, zamówić pizzę, zjeść lody, korzystać z toalety i wi-fi, grać w kalambury, twista, planszówki, lubią robić scenografię i pani bibliotekarka jest normalna. Na pytanie, co to znaczy "normalna"? odpowiadają: że nie krępujemy się jej i lubi nas pytać o różne rzeczy. Na zewnątrz, tuż za biblioteką jest plac oraz scena - tutaj również spędzają czas, bo lubią oddychać świeżym powietrzem i patrzeć na stary kościół. Wśród wad, które wymieniają uczestnicy podczas spaceru, a potem panelu wymieniają:

- brak huśtawki dla osób niepełnosprawnych na wózkach. "Kuba (kolega z teatru, jeżdżący na wózku) siedzi i patrzy i się nudzi, jak my się huśtamy, to on nie biega, ale nawet nie ma jak z nim podjechać, bo na placu jest trawa"),
- brak miejsca, skateparku np. do jazdy rowerem lub na rolkach, trasa przebiegająca przez miejscowość jest niebezpieczna, a kierowcy przekraczają tam regularnie prędkość, brak "czegoś fajnego", np. tyrolki,
- zakaz wstępu na teren zabytku: "no i szkoda, że nie można wejść na "stary kościół",
- brak atrakcyjnych strojów w naszym teatrze, stare już wszyscy widzieli, a w nowych poczuliby się "tak łała".

Na pytanie, co jeszcze chcieliby zmienić odpowiadają, że w sumie nic. No może więcej wycieczek i wspólnych wyjazdów.